

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ФАКУЛЬТЕТ № 1

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ: ПРАВОВІ ДОКТРИНИ ТА ПРИНЦИПИ
ПРАВОТВОРЧОСТІ

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень другий магістерський
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП: ОК 4

Мова навчання: українська

Розробники:

УДОД Андрій, завідувач кафедри кримінального права та кримінології факультету № 1 ДонДУВС, к.ю.н., доцент

ШУЛЬГА Андрій, доцент кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету № 4 ДонДУВС, к.ю.н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на спільному засіданні кафедри кримінального права та кримінології та кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1,

Протокол № 5 від «26» грудня 2024 року

Завідувач кафедри

Андрій УДОД

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Право»

«12» серпня 2024 р.

Гарант ОПП

Тетяна КОЛЕСНИК

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова навчання:	українська	
Кількість кредитів:	5	
Загальна кількість годин:	150	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	2-й	2-й
Лекції:	28 годин	6 годин
Семінарські:	22 годин	10 годин
Практичні:	20 годин	10 годин
Самостійна робота:	80 годин	124 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	екзамен	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:1	1:5

1.2 Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є: Метою навчальної дисципліни «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості» є отримання здобувачами освітнього рівня «магістр» глибоких системних теоретичних знань щодо загальних положень та суб'єктів кримінальної юстиції в Україні; правових доктрин в цій галузі знань; основних принципів правотворчості в цій галузі знань.

Завданням дисципліни є вміння: у результаті вивчення дисципліни майбутні магістри з правоохоронної діяльності повинні: засвоїти наявні теоретичні та методологічні розробки правових засад системи кримінальної юстиції України; розвинути здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері кримінальної юстиції, які необхідні для досягнення цілей кримінального законодавства; удосконалити знання майбутніх магістрів з правоохоронної діяльності про загальні особливості виникнення та розвитку кримінального права, кримінології та кримінально-виконавчого права; поглибити теоретичні знання щодо загальних положень відносно правових доктрин, принципів правотворчості тощо.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування освітніх компонент «Кримінальний процес», «Кримінальне право», «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Судові та правоохоронні органи», «Міжнародне право», «Кримінально-виконавче право», «Кримінологія».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 1	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 11	ПРН 13	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17
знати основи кримінальної юстиції, володіти юридичною термінологією	+		+			+		
знати засади і зміст кримінальної юстиції		+		+				+
вміти тлумачити нормативно-правові акти у сфері кримінальної юстиції		+		+				+
вміти надавати правову кваліфікацію кримінальним правопорушенням	+				+	+		
вміти виявляти та вирішувати проблеми правового регулювання кримінальної юстиції,		+		+				+

пропонувати способи їх вирішення								
----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовний модуль 1. Загальні положення кримінальної юстиції										
Тема № 1. Поняття і система органів кримінальної юстиції України	8	2	2	-	4	10	-	2	-	8
Тема № 2. Кримінальна юстиція: природа та засади правотворчості	10	2	2	2	4	10	-	2	-	8
Тема № 3. Функції органів кримінальної юстиції	16	4	2	2	8	12	2	-	-	10
Тема № 4. Роль кримінальної юстиції в Україні у воєнний час.	14	2	2	2	8	14	-	2	-	12
Тема № 5 Доктрини та принципи правотворчості суду у кримінальному провадженні.	14	2	2	2	8	14	-	2	-	12
Тема № 6. Проблеми кваліфікації	14	2	2	2	8	16	2	-	2	12

незаконного обігу холодної зброї.										
Тема № 7. Місце кримінальної юстиції у здійсненні судового кримінального провадження.	14	2	2	2	8	14	-	-	2	12
Тема № 8. Доктрини і принципи правотворчості прокурора та органів досудового розслідування у кримінальному провадженні.	14	2	2	2	8	14	-	2	-	12
Тема № 9. Місце кримінальної юстиції України у міжнародно-правових аспектах кримінального провадження.	14	2	2	2	8	16	-	-	2	14
Тема № 10. Правове регулювання видачі осіб, які вчинили кримінальні правопорушення (екстрадиція).	14	2	2	2	8	14	-	-	2	12
Тема № 11. Питання виникнення причин латентності кримінальних правопорушень у зв'язку із неврегульованістю інституту приватного обвинувачення.	16	4	2	2	8	16	2	-	2	12
Разом за змістовим модулем 1	150	28	22	20	80	150	6	10	10	124
Усього годин	150	28	22	20	80					

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовний модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ

Тема №1. Поняття і система органів кримінальної юстиції України.

Поняття органів кримінальної юстиції України. Аспекти системи кримінальної юстиції. Мета і завдання органів кримінальної юстиції. Функції органів кримінальної юстиції. Класифікація органів кримінальної юстиції. Ознаки належності органів кримінальної юстиції до певної правової системи. Класифікація органів кримінальної юстиції за ступенем гуманізації.

Тема №2. Кримінальна юстиція: природа та засади правотворчості.

Вузкий та широкий підходи до опису предметної області юстиції. Поняття кримінальної юстиції України. Основні положення Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини 1950 р. Юридична природа рішень Європейського суду з прав людини, їх значення для правової системи України загалом та функціонування системи кримінальної юстиції, зокрема. Практика Європейського суду з прав людини як джерело кримінального, кримінально-виконавчого, кримінального процесуального права. Проблеми забезпечення виконання в Україні Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини 1950 р. та шляхи їх вирішення. Поняття криміналізації та пеналізації суспільно небезпечних діянь. Підстава криміналізації суспільно небезпечних. Види підстав криміналізації суспільно небезпечних діянь: 1) існування суспільно небезпечної поведінки, яка потребує кримінально-правової заборони; 2) відносна поширеність суспільно небезпечних діянь; 3) зміна уявлень про характер і ступінь суспільної небезпечності діяння; 4) недостатність існуючих засобів, окрім кримінально-правових, для ефективної протидії цим діянням, необхідність кримінально-правової гарантії прав і свобод; 5) виконання державою міжнародно-правових обов'язків з охорони прав людини. Поняття принципів криміналізації суспільно небезпечних діянь. Система принципів криміналізації суспільно небезпечних діянь: 1) конституційна адекватність криміналізації; 2) домірності позитивних результатів та негативних наслідків криміналізації; 3) економії кримінальної репресії; 4) здійсненності кримінального переслідування; 5) принцип правової визначеності; 6) принцип відсутності прогалин у кримінально-правовому регулюванні та його системноправової несуперечливості (в т.ч. єдності правової термінології). Кримінологічні фактори криміналізації суспільно небезпечних діянь: поняття, види, способи встановлення

Тема №3. Функції органів кримінальної юстиції. Функції судових органів в системі кримінальної юстиції. Функції органів публічного

обвинувачення (прокуратура). Органи кримінального переслідування та досудового розслідування та їх функції. Органи медіації у кримінальному провадженні України та їх основні функції. Органи і служби пробації та їх функції.

Тема №4. Роль кримінальної юстиції в Україні у воєнний час. Виклики війни для українського суспільства та державності: основні (безпосередні) та опосередковані. Захоплення (тимчасова окупація, анексія) 9 територій, спричинення смерті людям, поневолення, виселення, інші масові грубі порушення основоположних прав і свобод людей на тимчасово окупованих територіях. Спричинення смерті людям, заподіяння шкоди довкіллю та руйнування цивільних об'єктів, не зумовлене воєнною необхідністю. Опосередковані виклики, що постали у зв'язку з війною – негативні соціально-демографічні, економічні, соціокультурні, психологічні зміни стану суспільного розвитку: міграція, істотне зростання неприродної смертності, передусім серед працездатних чоловіків, руйнація цілих галузей економіки, зниження економічної активності, безробіття, посттравматичні стресові розлади, високий рівень тривожності тощо. Поняття кримінально-правової політики. Кримінально-правове реагування на виклики війни. Проблеми антивоєнної криміналізації та правозастосовної практики. Надмірна кримінальна репресія як реакція на загрози війни: прояви, шляхи зниження. Проблеми кваліфікації воєнних злочинів та пов'язаних з війною кримінальних правопорушень, що документуються на деокупованих територіях. Кримінально правова кваліфікація артилерійських обстрілів, мінування, заподіяння смерті людині, інших діянь, пов'язаних з війною. Кримінально-правові проблеми визначення правових статусів воюючих учасників збройного конфлікту.

Тема №5. Доктрини та принципи правотворчості суду у кримінальному провадженні. Поняття судової правотворчості. Відмінність правотворчості від правозастосування. Поняття судового прецеденту та його зв'язок із правотворчістю. Відмінність правотворчості від нормотворчості. Види чинників, які впливають на правотворчість судді під час прийняття рішення по кримінальному провадженню. Чинники правотворчості судді під час розгляду кримінального провадження. Вплив судової правотворчості у здійсненні судової реформи в Україні.

Тема №6. Проблеми кваліфікації незаконного обігу холодної зброї. Криміналістичне визначення поняття холодної зброї. Кримінально-правове визначення поняття виготовлення, носіння та збуту холодної зброї. Особливості кваліфікації згідно до ч.2 ст. 263 КК України. Проблемні питання під час доказування протиправного носіння, виготовлення, ремонту або збуту кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї без передбаченого законом дозволу. Роль адвоката у доказуванні винуватості особи за порушення ч.2 ст. 263 УКК України.

Тема №7. Місце кримінальної юстиції у здійсненні судового кримінального провадження. Поняття, сутність і значення підготовчого провадження. Порядок і строки підготовчого провадження. Загальні положення судового розгляду. Межі судового розгляду. Процедура судового розгляду. Судовий розгляд із перегляду попередніх судових рішень.

Тема №8. Доктрини і принципи правотворчості прокурора та органів досудового розслідування у кримінальному провадженні. Прокурор у кримінальному провадженні (процесуальні функції, завдання та повноваження). Призначення та заміна прокурора. Ступінь правотворчості прокурора у кримінальному провадженні. Орган досудового розслідування, слідчий, керівник органу досудового розслідування, оперативні підрозділи як учасники кримінального провадження, їх завдання та повноваження.

Тема №9. Місце кримінальної юстиції України у міжнародно-правових аспектах кримінального провадження. Поняття, обсяг та значення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Міжнародна правова допомога у кримінальному провадженні: поняття, правова регламентація та загальні положення. Процесуальний порядок отримання міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні. Процесуальний порядок надання міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні.

Тема №10. Правове регулювання видачі осіб, які вчинили кримінальні правопорушення (екстрадиція). Видача осіб, які вчинили кримінальні правопорушення (екстрадиція), як форма міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Правове регулювання видачі осіб, які вчинили кримінальні правопорушення (екстрадиція). Офіційне звернення про встановлення місця перебування на території запитуваної держави особи, яку необхідно видати, та видачу такої особи. Затримання особи, яка вчинила злочини за межами України. Тимчасовий арешт. Екстрадиційний арешт. Екстрадиційна перевірка. Прийняття рішення за запитом. Фактична передача особи під юрисдикцію запитуючої держави. Видача особи (екстрадиція) у спрощеному порядку. Порядок оскарження рішення про видачу особи (екстрадицію). Відстрочка передачі.

Тема №11. Питання виникнення причин латентності кримінальних правопорушень у зв'язку із неврегульованістю інституту приватного обвинувачення. Поняття приватного обвинувачення. Умови застосування приватного обвинувачення у кримінальному провадженні. Положення чинного кримінального процесуального законодавства, яке регламентує застосування у кримінальному провадженні приватного обвинувачення.

Норми Кримінального кодексу, які регламентують статті КК, за які настає відповідальність у межах приватного обвинувачення.

Проблеми приватного обвинувачення, що впливають на розповсюдження латентності кримінальних правопорушень та шляхи їх подолання.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання.

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання, у тому числі з використанням поліцейських квестів.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік
	40	20	40
Всього за навчальну дисципліну	0		

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	0		

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

При оцінюванні заліку/екзамену застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

- 1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

- 1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

- 1 бал - теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

- 2 бали - грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач повинен аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок

82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Андрушко А.В. Кримінальна відповідальність за незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги: монографія. Ужгород: «РІК-У», 2019. 227 с.

4. Баулін О. В. Поняття і система основних положень досудового розслідування України / О. В. Баулін, І. В. Потайчук // Незалежний суд – гарантія захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 30 трав. 2009 р. – Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2019. – С. 387-394.

5. Білоус В. Правозахисна функція – невід’ємна складова діяльності органів прокуратури України поза межами кримінального судочинства. Вісник прокуратури. 2019. № 9. С.14-18.

6. Карпов О.Н. Використання можливостей міжнародних поліцейських органі-зацій у розшуку злочинців: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук 12.00.09 / НАВС. Київ, 2019. 20 с.

7. Гловюк І. В., Стоянов М. М., Завтур В. А. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навч.-практ. компендіум. Одеса : Гельветика. 2020. 420 с.

8. Горпинюк О. П. Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях в Україні : навч.-метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС. 2020. 223 с.

9. Калінніков О. В. Досудове розслідування у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного (*in absentia*) в Україні та країнах Європи (порівняльно-правове дослідження) : дис. ... д-ра філос. : 081 «Право». Київ. 2021. 314 с.

Додаткові:

1. Савченко А.В., Кузнєцов В.В., Москаль Д.П., Сийплові М.В. Кримінальна відповідальність за зґвалтування та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом: монографія; за заг. ред. О.М. Джужи. Ужгород: ТОВ «ІВА», 2019. 271 с.

2. Сийплові М.В. Кримінально-правовий захист охоронної діяльності в Україні: монографія. Харків: Панов, 2019. 614 с.

3. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / [А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан та ін.] ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с

4. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України / [Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г. та ін.]. 2-е вид. Дніпро-Львів-Одеса-Харків, 2022. 58 с.

5. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2022. 656 с.

6. О. Ю. Хабло, О. В. Бойко Право на справедливий судовий розгляд у кримінальному судочинстві України: монографія. Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2022. 216 с

7. Спусканюк Ю. Повноваження прокурора в стадії досудового розслідування у зв'язку з реформуванням кримінально-процесуального законодавства Ук-раїни . Вісник прокуратури. 2019. № 7. С. 89-92.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна сисТема «MIA:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=14>

2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Національної поліції України. URL:
<https://www.npu.gov.ua/>